

بسم الله الرحمن الرحيم

آشنایی با رویکردهای پیشگیری از اعتیاد (راهنمای کار)

نویسندگان:

لاله حمیدی - سید علی اکبر میر ابراهیمی

شهرزاد حمید - زینب فتحعلی پوری

سرشناسه	آشنایی با رویکردهای پیشگیری از اعتیاد (راهنمای کار) / نویسندگان لاله حمیدی... [و دیگران]
عنوان و نام پدیدآور	سمیرم: سام آرام، ۱۳۹۳.
مشخصات نشر	۱۲۴ص: مصور.
مشخصات ظاهری	۶-۴۳-۵۸۴۴-۶۰۰-۹۷۸: ۶۰۰۰۰ ریال
شابک	فیا
وضعیت فهرست نویسی	نویسندگان لاله حمیدی، سیدعلی اکبر میر ابراهیمی، شهرزاد حمید، زینب فتحعلی پوری.
موضوع	اعتیاد -- پیشگیری
موضوع	اعتیاد -- جنبه‌های روان‌شناسی
موضوع	اعتیاد -- جنبه‌های اجتماعی
شناسه افزوده	حمیدی، لاله، ۱۳۵۸ -
رده بندی کنگره	۱۳۹۳ ۱/۵۲ HV۵۸۰
رده بندی دیویی	۳۶۲/۲۹۳
شماره کتابشناسی ملی	۳۷۲۰۶۶۳

اصفهان، خیابان فردوسی، خیابان منوچهری، خیابان مجمر جنوبی
کوی شهید بیگی، ساختمان خورشید، شماره ۲
همراه: ۰۹۱۳۱۰۰۵۱۲۹

www.gol-gandom.com
golgandomesf@gmail.com

عنوان: آشنایی با رویکردهای پیشگیری از اعتیاد (راهنمای کار)
نویسندگان: لاله حمیدی، سیدعلی اکبر میر ابراهیمی

شهرزاد حمید، زینب فتحعلی پوری
صفحه آرایی و جلد: مریم تقی پور

تیراژ: ۱۱۰۰ جلد

سال چاپ: ۱۳۹۳

لیتوگرافی: طلوع

چاپ: کوثر

صحافی: بهار

قیمت: ۶۰۰۰۰ ریال

شابک: ۶-۴۳-۵۸۴۴-۶۰۰-۹۷۸

فصل اول: پیشگیری

۱۵	دیدگاه های اعتیاد
۱۶	تعریف پیشگیری
۱۷	انواع پیشگیری

فصل دوم: آگاه سازی

۲۱	ضرورت آگاه سازی و دستاوردهای آن در پیشگیری از اعتیاد
۲۲	طبقه بندی حیطه های فراگیری در آگاه سازی
۲۳	حیطه های فراگیری
۲۴	تدوین اهداف تخصصی
۲۵	انواع اهداف
۲۵	اهداف آموزشی آموزش گیرنده
۲۶	اهداف فرایند آموزش
۲۶	اهداف پیامد
۲۷	آموزش
۲۸	پیشگیری متمرکز بر آموزش والدین
۲۹	پیشگیری متمرکز بر آموزش نوجوانان
۳۱	اطلاع رسانی
۳۲	اصول اطلاع رسانی

فصل سوم: مدل خودتوان افزایی

- ۳۷ مفهوم اقتدارافزایی فردی
- ۳۸ اصل آموزه های فریره

فصل چهارم: مهارت های زندگی

- ۴۳ مفهوم مهارت های زندگی
- ۴۴ خودآگاهی
- ۴۴ کنترل هیجانات و احساسات منفی
- ۴۵ مقابله با استرس
- ۴۶ همدلی
- ۴۶ روابط بین فردی
- ۴۶ ارتباط مؤثر
- ۴۷ تصمیم گیری
- ۴۷ تفکر خلاق
- ۴۸ تفکر نقادانه

فصل پنجم: رویکرد اجتماع محور

- ۵۲ پیشینه اجتماع محور
- ۵۳ تعریف اجتماع محور
- ۵۴ مزایای طرح اجتماع محور
- ۶۵ بررسی تفاوت اجتماع و جامعه از نظر تونیس
- ۶۷ بررسی مفهوم محله
- ۶۸ تعریف محله
- ۷۰ بررسی روابط اجتماع محلی
- ۷۱ مشکل اجتماعی
- ۷۲ رفاه اجتماعی و ارتقاء کیفیت زندگی

۷۴	نقش اجتماعی مؤثر در ارتقاء سلامت و رفاه اجتماعی
۷۴	اجتماع سالم یا مؤثر
۷۵	ویژگی های اجتماع مصرف کننده
۷۷	اقتدار افزایی اجتماعی
۷۸	ابعاد اقتدار افزایی
۸۰	مبانی اقتدار افزایی در یک اجتماع کوچک
۸۱	ارتباط اقتدار افزایی فرد و مقتدر شدن اجتماع
۸۱	عناصر مهم در اقتدار افزایی اجتماع کوچک
۸۲	نقش مهارت های زندگی در اقتدار افزایی اجتماعی
۸۳	مشارکت اجتماعی
۸۵	اصول کار مشارکتی
۸۵	سطوح مشارکت
۸۵	آثار و پیامدهای مشارکت

فصل ششم: گروه و انواع آن

۸۹	تعریف گروه
۹۳	انواع گروه
۹۴	گروه های حمایتی
۹۴	گروه های آموزشی
۹۴	گروه های ارتقائی
۹۵	گروه های جامعه پذیر
۹۵	گروه های کار
۹۵	گروه های فعال اجتماعی
۹۶	گروه های فعال اجتماعی و اقتدار افزایی
۹۷	سرمایه اجتماعی

۹۹	توسعه اجتماعی
۱۰۳	اهمیت تسهیل‌گری در فرآیند اجتماع محور
۱۰۳	تسهیل‌گری
۱۰۴	تسهیل‌گر
۱۰۴	ویژگی‌های لازم برای تسهیل‌گر
۱۰۸	مراحل کار اجرای برنامه اجتماع محور
۱۱۴	حوزه‌های اجرای طرح اجتماع محور
۱۱۵	نمونه‌های موفق طرح اجتماع محور
۱۱۶	سخن آخر
۱۱۹	ضمائم
۱۲۳	منابع

مقدمه :

آیا تاکنون با یک رفتار تکرار شونده در خود یا دیگران مواجه شده اید؟ زمانی که آن رفتار با عامل بیرونی از جمله مواد مخدر یا محرک که موضوع مورد نظر ماست- همراه گردد، و به بروز اختلالات روحی روانی و رفتاری و زبان های جسمی بیانجامد، و همچنین فرد دچار اشتغال ذهنی در خصوص انجام رفتارهای خاص آن موضوع گردد و با فرکانس رفتاری همراه باشد؛ می توان گفت اعتیاد رخ داده است.

معضل اعتیاد نه تنها در ایران، بلکه در نقاط مختلف جهان معضلی است که گرچه درباره کنترل و درمان آن بحث ها و تلاش های مختلفی صورت می گیرد، اما همچنان بر پیچیدگی های آن افزوده شده و به عنوان یک بحران جهانی رخ نموده است.

در جامعه ی ما نیز متأسفانه اعتیاد به رغم تلاشهای زیادی که برای مقابله با آن صورت گرفته، به دلایل مختلف، پدیده ای رو به رشد بوده و به عنوان خطری بزرگ بر سر راه تمامی اقشار جامعه محسوب می شود. آمارها نشان دهنده وجود تعداد قابل توجهی سوء مصرف کننده و وابسته (در DSM5 سوء مصرف و وابستگی به نوع دیگری طبقه بندی شده اند) در کشور و نیز خسارات جبران ناپذیر ناشی از آن، چه در کارکردهای فردی و خانوادگی و چه کارکردهای اجتماعی و اقتصادی است.

اما برآستی اعتیاد چیست و بیمار وابسته چگونه انسانی است، که سال هاست انبوه خانواده ها، محققان، جامعه شناسان، روانشناسان و ... را در دَوْر و چرخشی گرفتار کرده که ظاهراً بی حاصل و مکرر می نماید؟ همه می دانند که مواد مخدر چیست و استفاده از آن چه ضررهایی دارد. می دانند که بیمار وابسته - که از این پس در این نوشتار (معتاد) خوانده می شود- چه کسی است و می دانند که «اعتیاد بلای خانماتسوز و خانه برانداز» است، اما ...

اما بیشتر دانسته ها، بویژه در سطح عموم، اطلاعاتی غیر حرفه ای است و در سطح متخصصان و دست اندر کاران، اطلاعات، آگاهی ها و تجارب به گونه ای پیشرفته است که اینک موجب بروز اختلاف نظرهای قابل توجه در مورد نحوه برخورد با پدیده اعتیاد شده است.

افزایش سرسام آور سوء مصرف مواد مخدر و محرک در جهان و تولید، حمل و قاچاق روز افزون این مواد پیامدهای وحشتناکی داشته و خواهد داشت که مستقیماً گروه سنی نوجوان و جوان و در سطوح بالاتر بشریت را تهدید می‌نماید. گسترش شبکه قاچاق بین‌المللی و دام اعتیاد، میلیون‌ها نفر جوان را به فساد و کام مرگ می‌کشاند و سوداگران مرگ را به ثروت و قدرت می‌رساند. اعتیاد یک مسئله بزرگ بهداشتی و بلایی اجتماعی و دارای جنبه‌های متعدد اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، روانی، اخلاقی و حقوقی است. از اینرو آگاهی خانواده‌ها درباره سرانجام نکبت‌بار اعتیاد در پیشگیری و مهار آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

یکی از رویکردهای مهم و اثر گذار مورد استفاده در اغلب کشورهای پیشرفته نگاه اجتماع محوری به پدیده اعتیاد و مبحث پیشگیری از آن چیزی که در این کتاب به آن پرداخته خواهد شد- می‌باشد. در حال حاضر پیشگیری به عنوان امری لازم الاجرا مطرح می‌باشد که نه تنها فرد، بلکه در میان مدت خانواده و در درازمدت جامعه از آن منتفع خواهند شد. این مساله که سطوح مختلفی از جمله خانواده، محیط‌های کاری، محیط‌های آموزشی و ... را در بر می‌گیرد، با هدف انجام اقدامات اجتماع محورانه و با رویکردهای محیطی-اجتماعی بالا بردن سطح آگاهی جامعه هدف مورد نظر هر سطح و با تغییر در نگرش مردم نسبت به مواد مخدر و بالا بردن میزان تاب آوری آنان در موقعیت‌های فشارزا مطرح شده است.